

Štev. 9

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrstetno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBJA

Ob sestavitvi prihodnjega državnega proračuna

Merilo in ravnilo državnega gospodarstva je državni proračun. Ta se za leto 1937./38. že sestavlja in so izdana v ta namen potrebnata navodila. Med temi je najvažnejše tisto, ki odreja 10%no znižanje števila državnih uslužbencev, 20%no znižanje materialnih izdatkov in zavzritev kreditov za investicije in za zidavo državnih poslopij v breme proračuna.

To navodilo podaja neugodno slike naših državnih finanč. Premotrimo je s splošnega, socialnega in stanovskega stališča!

S splošnega vidika! Smisel dobre gospodarstva obstaja nedvomno v razvoju, napredovanju in v širjenju gospodarskih in pridobitnih panog in s tem v množenju dohodkov in seveda tudi izdatkov. Najmanj pa, kar se zahteva od dobrega gospodarstva, je, da se ohrani dosedanje stanje. Varčnost je priporedljiva in potrebljena samo tam, kjer gre za docela odvisne in neplodonosne izdatke, ne pa tam, kjer se denar nalaga v investicije ter v kulturne in socialne naprave. To velja seveda tudi za državno gospodarstvo. Ako bo šlo krčenje državnega in banovinskih proračunov kar naprej, potem se bo kroženje in obtok denarja še bolj zmanjšal in stagnacija splošnega naravnega gospodarstva bo še večja.

Pa če ni dohodkov, če ni ravnovesja v proračunu?! Kako pa naj bi dohodki ne bili padli! Od prevrata pa do danes je naše prvo opravilo — politika; ves ta čas je najvažnejše in najmerodajnejše — strankarstvo, ki absorbira dve tretjini naših gospodarskih in moralnih sil. Od prevrata pa do današnjih dni so razni režimi in skupine kar tekmovali, kako si bodo preskrbeli čim več dobrin in časti na račun javnih in državnih interesov. Skoro vse rudnike in večje naravne sile izrabljajo, skoro vsa večja javna dela so doslej opravljale tujte družbe — za ceno provizij v ti ali drugi obliki, dobički pa so odtekali in še odtekajo v inozemstvo. Spričo takega gospodarstva, spričo neurejenih notranje-političnih razmer, spričo sestovne gospodarske krize, ki je zgrabil tudi nas, ni čudno, da je padel splošni promet, da ginejo davčni viri in davčna morala, da padajo v rastoti izmeri zasebni in državni dohodki.

In izhod iz tega labirinta nedostatkov in zmešnjav? To ni taka umetnost, in solucije se podajajo same po

sebi. Treba je le naštete in še druge hibe res odpraviti, postaviti gospodarski načrt in ga z železno roko izvajati, pa se bo takoj pokazal učinek. Mloda energija nimamo.

Premotrimo navodilo še s socialno-stanovskega stališča! Vse države se bore danes, da bi odpravile problem brezposelnosti, mnoge pa so ga deloma že rešile. Sredstvo za to pa je le v aktivnosti, v delovanju in v velikih javnih delih. Tudi mi skušamo pereče vprašanje rešiti, dasi smo še začetniki. Zato pa ni niti najmanj umestno, da hoče država sama pomnožiti število brezposelnih z odpustom 10 odstotkov državnih uslužbencev. Kako gleda naša javnost na to, naj dokazuje pred krajškim izišli članek Trgovskega lista, v katerem se izvaja, da bi bilo redukcijo uradništva izvesti le tam, kjer ga je res preveč, in da ni vere in jamstva, da se bo to vprašanje rešilo v redu. S stanovskega vidika smo zoper vsako redukcijo uslužbencev, pač pa bi bilo želeti, da se smotrnje, enakomerne in skladno s potrebami porazdeli po vsej državi, ne le po centrali. Nekateri uradi širok države imajo namreč ob isti množini poslov polovico manj uslužbencev od drugih.

Kar se pa tiče iskanja dohodkov oziroma zmanjšanja izdatkov, pa naj služi le slediči dobronamerni namig, ker bo, ako se izvede, prihranil državi stotine milijonov:

1. Opustiti je prakso, da ostajajo odstopivši ministri toliko časa na razpoloženju, da zadobe upravičenost do ministrske penzije. Tega luksusa država ne prenese.

2. Diplomatska zastopstva v inozemstvu je organizirati tako, da se posebni komzulati na sedežih poslaništva odpravijo in ustanove pri njih le konzularni oddelki.

3. Materialno dotacijo uradov, ki presega dotacije drugih enakih uradov, je sorazmerno znižati. Predvsem pa bi se prihranile silne vsote, če se izvede revizija državnih upokojencev v južnih krajih, kjer so razni režimi nastavljalji ljudi po državnih uradih — brez kvalifikacije in potrebe — ter jih potem z vračanjem nekih imaginiranih let upokojevali.

(Naš glas).

Stalnost delavcev

Kako lepo se bere čl. 22. in 23. delavskega pravilnika:

«Stalnost zadobi delavec, ako izpolni sledeče pogoje:

- 1) da je državljan;
- 2) da je zadostil vojaški obveznosti, je star 24 let in še ni prekoračil 36. leto starosti;
- 3) da je delal nepreklenjeno najmanj tri leta na železnici;
- 4) da je popolnoma zdrav.

Rešenje o stalnosti izda pristojni oddelek direkcije na predlog šefa službene edinice ter se šteje stalnost od prihodnjega prvega po mesecu, v katerem je uslužbenec izpolnil pogoje za pridobitev stalnosti.«

nosti, brez vsega priznala. Oni čakajo na formelne dekrete zato, da bodo zamogli postati člani pokojninskega fonda in da bodo začeli plačevati redne prispevke za starostno zavarovanje. Delavcu nikakor ne more biti pri današnjih mizernih plačah vse eno, ali plačuje redno mesečni prispevek po Din 36.—, ali pa mora plačevati še obroke za nazaj. In ti obroki bodo tem večji in težji, čim dalje se bo odlašalo z izstavljivo dekretov o stalnosti.

Nikakor ne moremo smatrati za resne izgovore direkcije: mesta stalnih delavcev še niso določena, ni kredita za stalne delavce.

Nesporno je, da imajo delavci, čim izpolnijo pogoje za stalnost, kot jih predvideva pravilnik, pravico do te stalnosti.

V vsaki pravno urejeni državi velja načelo, da se obstoječi zakoni morajo izvajati in da so za vse državljanove obvezni.

Nesmiselna je bojazen, da bi mogel biti kdo pozvan na odgovor in kaznovan, ako je točno izpolnil predpis zakonov.

Sigurno pa bo vsakdo, ki krši obstoječe zakone, kaznovan.

Ker predvideva obstoječi od ministra predpisani delavski pravilnik za delavce stalnost, je torej dolžnost načelnikov, da dekrete o stalnosti takoj podpišejo!

Povsod smo na slabšem

Naši zvezarji, ko pridejo med delavce, vedno poudarjajo, kako se moramo boriti, da bomo samostojni. Oni zahtevajo samostojnost v bolniških blagajnih (da nas lažje vrla delodajalec), oni zahtevajo za nas delavce posebne delavske pravilnike, oni zahtevajo za železničarje posebne, od milosti delodajalca odvisne organizacije. Najraje bi nas delavce zazidali s kitajskim zidom, da ne bi videli, kaj se okoli po svetu godi in da ne bi potavili zahtev po odločni borbi za zboljšanje položaja.

Kot delavski zaupnik berem Delavca in »Ljudski glas« in vidim, kako se delavstvo povsod bori za svoje pravice. Vidim, da se ponekod delavci bore šele za osnovne pravice, zahtevajo še to, kar zakon predvideva, druge zopet, kjer te pravice že imajo, se bore za boljše plače, dopuste in slično.

V zadnjem »Delavcu« sembral kollektivno pogodbo, ki so jo sklenili mizarški pomočniki. Iz te pogodbe posnemam danes za nas, delavci na železnicu, kaj pripada po obstoječem zakonu privatenemu delavcu. Tako-le se glasi dotedni odstavek pogodbe:

»Delavec ima pravico do neokrnjene plače v primerih, ki jih predvideva §§ 219., 220. in 21. obrtnega zakkona. Kot primere, ki spadajo pod § 219., je smatrati:

a) Lastna bolezen v smislu paragrafa 219. obrtnega zakona;

b) Težka bolezen, ali smrtni primer v družini (starši, žena, potrod, lastni otroci, brat, sestra), ako žive v skupnem gospodinjstvu;

c) Udeležba pri javnih zakonitih volitvah;

d) Vojaški nabor;

e) Ambulatorično zdravljenje v času dela, ki se ne bi moglo izvršiti izven službenega časa, a največ do 20 ur letno;

f) Poziv k oblastvom v primeru, da delavec ni pozvan kot tožitel ali obtoženec.

V primeru pod a) pritiče delavcu polna plača za prvi teden. Pod b) za dva dne, pod e) je smatrati posecanje ambulatorijev socialnega zavarovanja.

V vseh ostalih primerih pa, kolikor časa je delavec za izvršitev svojih opravil nujno potreboval. V takih primerih se delavcu zaslужek za zamudeni čas ne sme odtegniti. V primeru, ako je pozvan k sodišču, pa le tedaj, ako dokaze z uradnim potrdilom, da ni dobil povrnjene izgube na zaslужku od sodišča.

Prav tako se pa sме delavcu odtegniti zaslужek za zamujeni čas, ako mora nujno k zdravniku za katerega od družinskih članov v smislu točke b) tega člena.

V vsakem primeru pa mora delavec svojo odsotnost naznaniti svojemu predstojniku in je dolžan na zahtevo prinesi tudi potrdilo o upravljenem zadržku.

V smislu § 220. o. z. pripada delavcu odškodnina za eventualno čakanje na delo, ki ga povzročajo razne zaprake, katerih ni sam zakril, kakot popravilo in čiščenje strojev, čakanje na material.

Ali vidite, delavci na železnicu, kaj vse pripada privatenemu delavcu? Zakaj ne bi isti predpisi veljali tudi za nas? V isti državi živimo in mislim, da je upravičena naša zahteva, da se socialni zakoni tudi na železnicu izvajajo.

Pa poglejmo še naprej kolektivno pogodbo. Kaj govori za slučaj orožnih vaj:

V slučaju orožnih vaj pripada delavcu v zvezi s § 221. Ortnega zakona, in sicer: za prvi teden polni prejemki, za nadaljnji čas do največ skupno štirih tednov pa se od polne plače odšteje dotedni znesek, ki se plačuje za hrano in stanovanje, največ pa Din 14.— dnevno.

Torej za čas orožnih vaj pripada privatenemu delavcu plača, kakor da bi delal. In pri nas na železnicu? Če si poklican na orožne vaje, dobis brezplačan dopust in nikdo te ne vpraša, kako bo živelova tvoja družina.

Še marsikaj bi lahko napisal iz te kolektivne pogodbe, vendar že ta dva primera zadostujeta, da dokaze delavstvu na železnicu, da je napačna pot, po kateri smo hodili in po kateri nas še vedno vodijo zvezarji. Zavedati se moramo, da spadamo v skupno armado delavstva, ki se bori za svoje pravice. Če bomo hodili sami zase, bomo vedno tepeni. Če pa si bomo podali roke in enotno nastopili, bomo z našimi zahtevami uspeli.

Zato, prijatelji delavci, zahtevajmo povsod priznanje svobodnih organizacij, ki si jih bomo uredili sami brez blagoslova delodajalcev.

Ali si že pridobil novega naročnika za naš »Ujedinjeni Železničar«? Če nisi, storis to še tekom tega meseca!

Nabavljala zadruga se bori proti zahtevam članstva z advokati

Vodilni gospodje železničarske nabavljane zadruge v Ljubljani imajo zelo radi na jeziku krilatice o zadrugarstvu, enakosti vseh članov v zadrugi, vendar pristanejo na to enakost in pravico sodočanja le tedaj, kadar članstvo molči in nič ne zahteva. Čim pa članstvo dvigne svoj glas in hoče sokontrolo, tedaj se gospoda tež zahtevi odločno upre.

Pred par meseci smo morali ugotoviti žalostno dejstvo, da je bila ljubljanska zadruga prva, ki se je branila polaganja računov pred članstvom in je zabranila članom dostop na občni zbor. Temu diktatorskemu ukrepu, ki služi v čast gojencem g. Deržiča, je sledilo na občnem zboru preglasovanje od strani zvezarskih delegatov, ki so odklanjali proti zdravemu razumu vse pametne predloge opozicije.

Razumljivo je, da se je članstvo obrnilo na pristojno nadzorno oblast — okrožno sodišče — in tam zahtevalo, da se zaščitijo osnovne članske pravice. Sodišče je razsodilo v prilog članstvu in razveljavilo vse one ukrepe vodstva zadruge in občnega zbora, ki so bili v škodo članstvu, odnosno so pomenili kršitev osnovnih pravic. Vsi pravi zadrugarji so pozdravili ta pravdorek sodišča ter so bili uverjeni, da bo vodstvo zadruge (kjer sedi vendar cvet zadrugarjev) sklicalo nov občni zbor in polagalo račune v prisotnosti članstva. Kdor ima mirno vest, se mu ni treba batiti kritike in ne javnosti.

Vodstvo zadruge pa se je postavilo na drugo stališče: Ono hoče izvesti svoj diktat ter se je proti članstvu poslužilo celo **advokata**, ki naj z raznimi paragrafi doseže razveljav-

ljenje sodniškega odloka. Zadruga ima dosti denarja in že lahko riskira par tisočakov za to, da doseže, da člani ne bodo smeli prisostvovati občnemu zboru lastne zadruge.

Tisoči poštenih zadrugarjev obsojajo ta ukrep vodstva Nabavljale zadruge, ki je v zvezarskih rokah. Vsi ti člani si bodo dobro zapomnili, kako so zvezariji s pomočjo advokatov hoteli zadrugarjem odrezati osnovne pravice ter bodo pri prihodnjih volitvah pomedli z vsemi, ki so diktatorske zvezarske metode podpirali.

Upajmo, da je po sedanjih nezaslišanih ukrepih vodstva zadruge, izpregledal tudi velik del omih delegatov, ki so na zadružnem občnem zboru stališča pod zvezarskim vplivom ter glasovali proti interesom zadrugarjev. Ti delegati so sedaj lahko uvideli, da nekaj ni v redu ter da so zadnjič nasedli zvezarskim intrigam, ki so govorili o neki »rdeči nevarnosti«. Ni se šlo za »rdečo nevarnost«, marveč šlo se je za to, da se v zadrugi enkrat polože čisti računi ter uvede gospodarstvo, ki bo lahko preneslo vsako kontrolo, pa naj pride od te ali druge organizacije. Šlo se je za to, da se enkrat za vselej prepreči, da bi bila zadruga zvezarska domena, kjer bi odločali le zvezarski generali, člani-zadrugarji pa bi imeli edino pravico plačati delež in kupovati živila.

Ne z grožnjami in tudi ne z advokati ne bo sedanje vodstvo zadruge zamoglo preprečiti uresničenje endušne zahteve vseh zavednih zadrugarjev, ki zahtevajo, da naj bo zadruga res last vseh članov in se upravlja po zadržnih principih.

Kdo to razume?

Dravska finančna direkcija je izdala pod štev. 2905/I-34 sledeči odlok na prošnjo vdove, ki je prosila za izplačilo dvomesečne podpore:

»Na Vašo vlogo Vas obveščam, da se je dvomesečna podpora po Vašem pok. soprogu na podlagi vložene prošnje in potrdila o sroštvu nakazala Vaši hčerki.«

Ker vdova s to rešitvijo ni bila zadovoljna, marveč je zahtevala, da se vsaj na njo odpadajoči del dvomesečne podpore njej nakaže, ker je živila

odnosno, če bi vsi naenkrat prosili, bi ministrstvo izbral, komu naj se da. Smisel dotične določbe zakona gotovo ni tak ter bi se morala v primeru spora dvomesečna podpora razdeliti v enakih delih na upravičence.

Višek zamotanosti v zadavi izplačila dvomesečne podpore pa je gotovo vsebovan v najnovejšem odloku štev. 3598/I-36, ki se glasi:

»Na Vašo prošnjo za dvomesečno podporo v polovičnem iznosu je ministrstvo za finance pod štev. 29.197/I z dne 11. avgusta 1936

Zavedne železničarske družine kupujejo domače milo. To milo pere bolje v trdi vodi, kakor druga v mehki vodi

Pelikan

terpentinovo milo posebno izborna za pranje v trdi vodi

Zvečer pred žeho pa namakajte s praškom za namakanje Radoš peric

mere prosilcev niso znane tudi glede drugih krajev v državi. Na zadevno vlogo neke občine, ki je bila predložena finančnemu ministrstvu, je isto pojasnilo, da je vsaka občina pristojna za izdajanje zahtevanih potrdil ali na podlagi svojih knjig ali izjave dveh prič, kateri morata prevzeti vso kazensko odgovornost za točnost svojega pričevanja.

Overjanje prepisov listin. Državni uslužbenici, zlasti upokojenci, morajo ob neštevilnih prilikah prilagati svojim vlogam ali prošnjam prepise raznih listin, zlasti upokojitvenih dekrefov, in sicer sodno overjene. Ker nekatera sodišča niso hotela potrjevati pravilnosti prepisov brez plačila takse, je neki prizadeti upokojenec vložil pritožbo na finančno ministrstvo. Davčni oddelek tega ministrstva je poslal predsedništvu apelacijskega sodišča v Zagreb razpis od 24. aprila 1936, štev. 26.512/III, po katerem se

dozdaj smo plačevali kuluk za vso proračunsko leto v enajstem mesecu, t. j. v najkrajšem mesecu: februarju. Gotovo je, da ga bomo plačali tudi za proračunsko leto 1936/37. v enajstem mesecu proračunskega leta, torej v februarju 1937, ker ni upati in iz odloka M. G. 2686/36 tudi ne razvidno, da bi finančne oblasti kuluka za proračunsko leto 1936/37. sploh izterjale, za proračunsko leto 1937/38. pa v dveh obrokih aprila in septembra 1937. Tako bomo plačali v letu 1937. kuluk dvakrat, t. j. za dve leti, kar je stvarno le povečanje, ne pa olajšanje tega bremena v letu 1937.

Tudi izterjavanje druge polovice kuluka v mesecu septembru za večino uradnikov in upokojencev ne pomeni olajšanje, ker ima večina prizadetih v septembru velike stroške za šolske potrebščine in šolnino svojih otrok. Tudi ni september iz tega razloga pripraven rok za plačilo kuluka,

ker bi s tem padlo plačilo celotnega bremena te vrste na prvo polovico proračunskega leta, ker sta april prvi, september pa šesti mesec proračunskega leta.

Organizacije naj bi pravočasno opozorile gradbeno ministrstvo na prej omenjeno težavo za leto 1937., da se doseže kak ugodnejši prehod na nameravano olajšanje tega bremena, če ga že ni mogoče sploh odvzeti z ramen uradnikov in upokojencev, kar bi bilo edino pravično. Če v naši banovini ne plačujejo kuluka pripadniki drugih stanov, je za nas javne nameščence kuluk kot izjemna in izredna davščina še teže znosljiv in spričo naših več kot nezadostnih prejemkov skrajno huda in kar neznosna obremenitev.

Zato naj bo ena poglavitnih nalog strokovnih društev: popolna in čimprejšnja odprava kuluka za aktivne in upokojene drž. uslužbence!

Nekaj navodil za upokojence

Po »Našem Glasu« posnemamo sledeča navodila in pojasnila:

Uživanje pokojnine v inozemstvu. Finančno ministrstvo je na vprašanje, ali sme vdova, ki je z možem do njegove smrti že stalno bivala v inozemstvu, uživati rodbinsko pokojnino v inozemstvu na podlagi dovoljenja, ki je bilo svojčas že izdano njenemu pokojnemu možu — drž. upokojencu, odgovorilo, da mora v takih primerih **vdova sama vložiti prošnjo**, da se ji dovoli uživanje pokojnine izven države.

Pogrebnine. Da se izplačilo zadržne pogrebnine ne zavleče, naj preostali svoji umrli aktivnih ali upokojenih drž. uslužbencev vselej, kadar prosijo za pogrebnino, prilože prošnji tudi račun pogrebnih stroškov, ki pa mora biti izstavljen izrecno na ime prosilca pogrebnine. To je važno v primerih, kjer je plačal pogrebne stroške kdoli drugi (na pr. kak pogrebni sklad, društvo, zadruga), ne pa oseba, ki prosi za priznanje pogrebnine. Zato naj se v takih primerih izstavi pogrebni račun na prosilcevo ime.

Potrdila za dvomesečno posmrtno podporo. Finančno ministrstvo zahteva za izplačilo dvomesečne podpore po smrti državnega uslužbenca v smislu § 95. u. z., da predlože preostali (vdova in otroci) uradno potrdijo pristojne občine, da nima niti njeni otroci in da ni imel tudi pokojni mož nikjer — niti v kraju stalnega bivališča, niti ne v vsej Jugoslaviji nikjer nobenega premoženja in nobenih dohodkov. Posamezne občine se branijo izdajati taka potrdila z utemeljitvijo, da ne more jamčiti za točnost navedb, ker jim pač premoženske raz-

morajo v primerih, kadar prosijo upokojenci za potrditev (overitev) prepisov listin, katere predlagajo zaradi ureditve svojih pokojninskih prejemkov, taki prepisi overjati brez plačila takse po predpisih 6. toč. čl. 6 in 7 taks. zakona. — Iz tega pojasnila je razvidno, da so vse overitve prepisov listin, ki se predlagajo na zahtevo uradov za ureditev službenih ali pokojninskih prejemkov, **oproše ne vseh taks**.

Izplačilo zapadlih prejemkov dedičem. Opozarjam vse upokojence in njihove družinske člane, da se že zapadle pokojnine, ki pa niso bile do smrti upravičenca izplačane, nakažejo dedičem. Pogoj je ta, da dedič (navadno so to vdova ali otroci) predlože izplačilni blagajni sklep pristojnega sodišča, da so upravičeni prevezti zapadlo, a še ne izplačano pokojnino umrlega. Sicer ne izplača takša pokojnina sodišču v zapuščinsko maso.

KOLEDAR ZA LETO 1937

Podpisani konzorcij izda tudi za leto 1937 železničarski koledar.

Letos bomo strokovni vsetnik koledarja popolnoma preuredili in izpopolnili tako, da bo vsakemu železničarju, aktivnemu in upokojenemu, delavcu in nastavljencu, najboljši svestovalc v vseh njegovih zadevah.

Koledar bo vseboval večinoma pojasnila glede pravic osebjia in pojavljene odgovore, da bo vsakemu železničarju, aktivnemu in upokojenemu, delavcu in nastavljencu, najboljši svestovalc v vseh njegovih zadevah.

Upoštevajoč izredno težke prilike, v katerih se nahajajo železničarji, smo za letos ceno koledarju določili

za izvod le 8 Din.

Kdor koledarja doslej še ni naročil, prosimo, da ga naroči do 1. oktobra, da bomo zamogli vsem koledarju pravočasno dostaviti.

Opozorite vse železničarje, da ne bi kupovali manj vrednih koledarjev za dražjo ceno, če bi slučajno preje izšli, kakor bo izšel naš koledar, da ne bi bili s tem oškodovani.

Koledar izide samo v slovenskem jeziku, kar bo dobrodošlo vsem železničarjem v ljubljanski železniški direkciji, ker odpade hrvaški del koledarja, ki je bil marsikom nerazumljiv.

Naslov za naročila je: »Ujedineni Železničar«, Ljubljana, pošt. pred. 280.

Konzorcij »Ujedineni Železničar«.

Kuluk

Pod naslovom »Plačevanje kuluka« je objavil »Naš glas«, glasilo državnih nameščencev in upokojencev sledeči utemeljeni članek:

Po odloku ministrstva za gradbe št. M. G. 2686/36 bodo finančne oblasti od državnih uradnikov in upokojencev počenši s proračunskim letom

1937/38, izterjevale kuluk v dveh obrokih, in sicer aprila in septembra vsakega leta, namesto kakor do sedaj v februarju. Stvarno to ni nikako znižanje tega bremena, temveč le na videzno olajšanje plačevanja. Ima pa stvar za prehodno leto 1937, neko težavo, ki bo prizadete hudo zadela.

Osiguranje naših željezničara

Osiguranje za slučaj bolesti.

Ovo osiguranje naših željezničara imalo se provesti po odredbama zakona o osiguranju radnika iz godine 1922., od kojih se moglo odstupiti samo pod uslovom, ako se željezničarima u odvojenom osiguranju garantuju najmanje iste potpore, koje će primati radnici kod SUZOR-a, i željezničarima obezbijedi najmanje isti omaj uticaj na to njihovo osiguranje, kakav će imati ostali radnici na SUZOR. Koristeći se tom mogućnošću odvojenog osiguranja željezničara, zainteresirana birokracija u Ministarstvu saobraćaja i željezničkim direkcijama prešla je odmah na posao oko formiranja samostalnih blagajna za željezničare. U tome je potpuno uspjela.

Željezničari nemaju uticaja na svoje osiguranje.

Za osiguranje željezničara formirani su Bolesnički fondovi pri svakoj željezničkoj direkciji, nad kojima vodi nadzor Centralni bolesnički fond, formiran kod Ministarstva saobraćaja u Beogradu. Sama organizacija osiguranja željezničara slična je organizaciji osiguranja ostalih radnika: zasniva se na mjesnim organima, koji se stapanju u Središnjem ured za osiguranje željezničara, t. j. u Centralni bolesnički fond. Pa ipak, ma da je organizacija osiguranja željezničara slična SUZOR-u. Uticaj njihov na samoupravu i poslove ustanove nije nikakav. Taj uticaj eliminiran je time, što je provedba osiguranja željezničara uzela u ruke željeznička birokracija, na koju željezničari nikakvog uticaja nemaju, niti ga mogu imati. Upravnike kao i sav činovnički aparat u tim Bolesničkim fondovima postavlja i plaća željezničari; samouprava — u koliko je u tim fondovima ima — mora ta postavljanja primiti na znanje, ona ih ne može odbiti. Samouprava, koja nije vlasna da bira one, koji će sprovoditi njene zaključke i raditi po njenim intencijama, nije samouprava. Ona služi samo kao smokvin list: da se prikrije jedno stanje, koje nije na zakonu osnovano.

Koliko je to protuzakonito i štetno po željezničare shvatit će se ako se zna, da su ti postavljeni službenici faktično u službi drugog partnera u osiguranju, t. j. poslodavca. Oni u željezničarskoj samoupravnoj ustanovi sprovode poslodavčevu volju. Oni su zapravo u skroz inkompabilnom odnosu prema samoj ustanovi i prema njenoj samoupravi.

Značaj samouprave u osiguranju željezničara mnogo je umanjen i sistemom nadzora nad njenim radom. Dok je nadzor nad provedbom osiguranja radnika i nad radom SUZOR-a povjeren trećem kompozitoru — Ministarstvu socijalne politike i narodnog zdravlja — ustanovi, koja nije direktno zainteresirana ni kao poslodavac ni kao radnik — nadzor nad radom bolesničkih fondova, željezničara povjeren je Ministarstvu saobraćaja, t. j. poslodavcu. I taj nadzor podređen je prvenstveno toj činjenici. U svojim odlukama, koje Ministarstvo saobraćaja donosi kao nadzorna vlast, ono se rukovodi prven-

stveno svojim finansijskim i poslovačkim potrebama, a tek u drugom stepenu i potrebama ustanove osiguranja željezničara.

Nadzor nad osiguranjem vrši poslodavac.

Članovi samouprave moraju o tome faktu voditi računa i kod donošenja svojih zaključaka moraju ga imati u vidu. Čim zaključci i malo kolidiraju sa interesima željeznicice kao poslodavca, nadzorna vlast ih ništa. Mnogo dobrih predloga i zaključaka, koje su samoupravni organi donijeli, zabačeni su. Otuda i negodovanje na svim godišnjim skupštinaima tih fondova, koje najveći dio svojeg vremena troše u kritici vlastite nećnosti.

Loše strane ovakvog nadzora nad osiguranjem željezničara nalaze odraza ne samo u sputavanju svalke zamisli, inicijative oko poboljšanja toga osiguranja, nego i u onemogućavanju njihove realizacije, ako ih samouprava i usvoji. Ministarstvo saobraćaja, dok je ono i nadzorna vlast u osiguranju, imade svagda mogućnost, da ustanovi osiguranja uskrati pripadajući prinos i ova — pored sviju lijepih zaključaka, koji mogu biti odobreni i po nadzornoj vlasti — ne može napred. Ne može, jer Ministarstvo saobraćaja kao nadzorna vlast neće ni prstom maknuti da bi prisilila na plaćanje prinosa Ministarstvo saobraćaja kao poslodavca. Ta neprirodnost funkcija ljuto se osveteće željezničarskom osiguranju: Ministarstvo saobraćaja duguje mu na prinosu Din 54.485.543.39.

Na tome je sve zapelo.

Ako se uvaži, da se ukupni godišnji prihod — predviđen budžetom — kreće oko iznosa 46.700.000 Din, onda spomenuti dug Ministarstva saobraćaja predstavlja kočnicu svakoj ozbiljnjoj inicijativi u osiguranju željezničara. Sa novcem, koji je vlasništvo Bolesničkog fonda, ne raspolaže pravi vlasnik — željezničari, već željezničari — poslodavac. Novac u njem trenutno — a ne u blagajni fonda — čini se apsolutnim gospodarem fonda. Samouprava fonda mora da se izvinjava i pred poslodavcem i pred nadzornom vlasti. To stvarno i nije samouprava. Zakonski propis, da željezničari na poslove svojeg osiguranja moraju imati najmanje jednak uticaj kakav imaju radnici u SUZOR-u, potpuno je izigran.

Svoje pozicije u osiguranju željezničara željezničica i njena birokracija čuvaju vrlo ljubomorno. Željezničari su sa stvorenim prilikama vrlo nezadovoljni, ali okolnost, da je nadzorna vlast u njihovom osiguranju istovremeno i njihov poslodavac, koji kod čuvanja svojih pozicija ne poznaje liberalnosti, sputava ih, da svoje negodovanje ispolje javno.

Pa ipak — pored svih teškoća — glas nezadovoljstva nad stvorenim stanjem neka čuje barem radnička javnost.

Željezničar.

Konzumna zadruga

Urednik »Zadružnog Vjesnika« na nezadružnom poslu. Po njegovom shvaćanju zadružarstvo niče svejedno, da li je posadjeno na »žutom« ili »crvenom« tlu. Hoće dobre sugestije, ma da se i onih najboljih nitko ne drži. Stidi se svoje žute boje i skriva se iza drugih trakova.

Naša kritika, što je vodstvo naše Konzumne zadruge u Zagrebu proslavljaju Međunarodnog zadružnog dana upriličilo u prostorijama žutog Nacionalnog udruženja željezničara, teško se kosnula urednika »Zadružnog Vjesnika«. On je ciknuo na »Ujedinjeni Željezničar« poput stvora, kojeg se hvata u procjep. Da maskira ono što smo vodstvu zadruge pripisali u kri-

ćati u njihovim prostorijama. Boravljene u njihovim prostorijama pa makar i po zadružnom poslu podsjeća nas na mnoge nepravde i nevolje, koje kao željezničari — radi rada žutih — moramo da trpimo i — toga radi — na proslavi Zadružnog dana osjećali smo se vrlo nelagodno. Naši političko-ideološki nazori nisu tako vodenii pa da ih ma i na čas potpuno obuzme »zadružna svijest«, kao što to obuzima g. V. H. Vjerujem, da njemu ne čini teškoće prefarbiti žutu šesir duginim bojama, a sutra — ako će trebati — i na crveno. On se isto tako nebi povredio u svojim osjećajima, da je ta proslava održana u »zelenoj« ili u »crvenoj« dvorani. On je tip malogradjanina, koji se svagdje, godje vidi trenutnu korist, osjeća dobro. Mi takvi nismo niti želimo biti, pa otuda i revolt nad takvim radom i shvaćanjem.

Junak V. H. poziva kritičara žute politike vodstva zadruge na međan: »Ima mnogo problema u našem zadružarstvu, o kojima bi i te kako trebalo pisati — tu neka pisac zaoštiri svoje pero i pokaže što zna.« Reče i ostade živ. —

Gosp. V. H. trebao bi najprije da otrese za sebe sve svoje simpatije za »žutu« boju i da postane uistinu samo zadružar. Tek kad prodje tu metamorfozu vidjet će, da je izbjegavanje »žutih« prostorija u zadružnom poslu jedan vrlo ozbiljan zadružni problem. Crveni zadružari bune se protiv natuiravanja »žute« kape našoj zadruzi ne samo jer nam je uviška, nego i radi čistoće zadružne ideologije i kohezije u zadružnom radu. Izbjegavanje svega što može da zamrila tu ideologiju i naruši koheziju u radu treba da bude glavni zadatak zadružinog

vodstva. To treba V. H. da zna i da u buduće izbjegava insceniranje ovakvih »problema u našem zadružarstvu.«

Gosp. V. H. kaže da će »svaku dobru sugestiju« u zadružnom poslu vodstvo zadruge rado primiti. — Na žalost sviju iskrenih zadružara moramo konstatirati, da je to samo obećanje i ništa više. Najimpresionije su svakako sugestije, koje čine delegat na godišnjim skupštinama, pa šta je od njih prihvaćeno? Ništa! Zar nije delegat K. na svojoj godišnjoj skupštini predložio, da treba ulje kupovati u Dalmaciji, a brašno, grah i još neke articke u Slavoniji i u mjestima, gdje su najjeftinije? Dali su te sugestije prihvaćene? Nisu! Vinkovački željezničari i članovi naše zadruge osnivaju novu zadrugu, jer jim je preskupo, da neke articke plaćaju u našoj zadrudi za 50% skuplje nego u privatnoj trgovini. — Kad bi se dobre sugestije članova poštivalo, do ovoga sigurno ne bi bilo došlo. Isto tako i sugestije članova glede ličnosti zadružinog upravnika ostale su posve neuvažene. Posljedice: loše gospodarstvo u zadrudi i neusretljivost prema članovima — nezadovoljstvo članova sa zadrugom. Dokaz da je tako neka posluže loša i truha drva, koja je ove godine dobavio, a koja mi plaćamo kada dobra!

Ali čemu da nižemo tu kritiku. Tko će da je uvaži? Za užrat možemo doživjeti samo vrijedjanje po modelu g. V. H. Bolji dani za zadrugu i zadružare svanuti će tek pošto se oslobode elemenata sitnogradjaštine, koji su ozbiljna smetnja svakog načinka. Zadrugar.

Nesusretljivost prema zagrebačkim željezničarima

Bezrazložno ukidanje »Z« voza Zagreb—Trnava.

Male zarade, koje se k tome stalno reducira, prisiliše veliki broj zagrebačkih željezničara, da napuste grad i nastane se daleko na periferiji, pa čak i u udaljenijim selima. Istočno od Zagreba podignuto je već nekoliko »zeljezničarskih kolonija«. Na prošječno jeftinijem zemljištu podignuo si je neki kućicu, neki daščaru-barakicu, samo da bude oslobođen visoke gradske stanarine. Koji nisu mogli smoći ni kućice ni barakice, smjestili su se kao stanari po periferijskim i seoskim kućama, plaćajući za stan od Din 75.— do Din 250.— mjesечно.

Ovo iseljenje željezničara na daleku periferiju stvorilo je problem njihove veze sa gradom, odnosno mjestom upozlenja. Budući ih je vrlo veliki broj, to je problem riješen time, što su izmedju tih periferijskih naseljima i grada uvedeni vlakovi, koji saobraćaju u najpovoljnije vrijeme: kada radnici i službenici idu na dužnost, djeca u školu, domaćice na trg, kada se vraćaju natrag itd. Ti vlakovi saobraćali su od Zagreba do Resničke Trnavе. Od 12. augusta o. g. su ali ti vlakovi od stanice R. K. do Trnave ukinuti. Jedan veliki dio službenika i radnika je time vrlo teško pogodjen. Do voza u stanicu R. K. oni moraju sada pješačiti. Gube vrije-

me i umaraju se. To će biti sudbina i njihove djece kod polaska u školu, ako se voz ponovno ne uvede. Koliko će to biti teško i skopčano sa mukama u kasnim jesenjim i zimskim mjesecima, može si svatko predstaviti, koji stanuje na periferiji.

Razlozi, zbog kojih je ova željeznička veza ukinuta, navodno su u velikom kriomčarenju vina, koje se tim vozovima vršilo iz okolnjih sela u grad. Ozbiljno uvezvi stvar, to nije kakav argument za ovakav postupak. Zar nije bilo drugog sredstva, da se ukine i onemogući šverc? Gradska općina a i željeznička direkcija sigurno znaju, da se vino kriomčari i u svim vozovima, koji saobraćaju između Splita i Zagreba: zar će, da onemogući taj šverc, obustaviti saobraćaj na toj pruzi?

Zašto da radi nekoliko nevaljalaca — moraju stradati stotine i stotine čestitih željezničara!

Apeliramo na Direkciju u Zagrebu, da uvidi svoju pogrešku i da opet stavi u promet »Z« vozove do Resničke Trnavе. To traži potreba željezničara, koji tamo stanuju, to traži i potreba same željezničke službe!

Željezničar.

35 let strokovne internacionale

Internacionala delavskih strokovnih organizacija je bila ustanovljena 21. avgusta 1901. V minulem mesecu smo torej slavili 35. obljetnicu nje ustanovitve. Ob ustanovitvi je vstopilo u internacionalo sedem deželnih organizacija z okroglo 2,300.000 članov, in sicer avstrijske, ogrske, nemške, angleške, belgijske, nizozemske in švicarske.

Strokovna internacionala se je ustanovila, ko so se strokovne organizacije v Evropi najbujnije razvijale ter je bilo delavsko gibanje v najlepšem poletu.

Do leta 1914. se je amsterdamska internacionala naglo jačala, ker so strokovne organizacije po vseh de-

želah lepo napredovale. Po izbruhu svetovne vojne pa je militaristički teror onemogočil tako delovanje socialistične delavske internacionale kakor strokovne internacionale ter so organizacije po raznih državah celo podpirale vojno gospodarstvo. S tem so si pridobile priznanje oblasti ki si ga prej niso mogle priboriti.

Vojna je torek vezi med organizacijami potrgala, ni pa uničila spoznajna, da je mednarodno sodelovanje delavstva potrebno.

Že nekaj mesecev po vojni leta 1919. se je poizkusilo obnoviti v Bernu amsterdamsko strokovno internacionalo. Različna mnenja so se izravnala in v kratkem času je nastala

strokovna internacionala z imenom Mednarodna zveza strokovnih organizacij.

Strokovna internacionala je postala mogočen faktor, čeprav se je izločila iz nje zveza strokovnih organizacij v Zedinjenih državah pod predsedstvom pokojnega Gompersa, ker večina ameriških strokovnih organizacij ni priznavala načela razrednega boja.

Fašizem je v zadnji dobi zatrl strokovne organizacije v Nemčiji, v Avstriji, v Italiji in še v nekaterih malih državah. V drugih diktaturah sicer dovoljujejo obstoj strokovnim organizacijam, branijo pa, da bi vrstile svoje gospodarske, socialne in kulturne naloge do delavstva.

Na kongresu mednarodne strokovne internacionale, ki se je vršil pred nekaj tedni v Londonu, je načelstvo poročalo, da je reakcija ustavljenja, obžalujemo pa odpad nemških, italijanskih in avstrijskih strokovnih organizacij. Internacionala postaja mogočnejša; vstopile so norveške in mehiške strokovne organizacije, kar oživlja tudi sodelovanje z ameriškimi strokovnimi organizacijami sploh. Važen je tudi

dvig francoskih strokovnih organizacij v Franciji, ki je po volitvah v enem mesecu pridobila milijon članov ter šteje v celoti štiri milijone članov, kar pomeni znatno okrepitev internacionale. Število v internacionali organiziranih članov znaša danes 14 do 15 milijonov, torej več kakor pred seno bile organizacije v Italiji, Nemčiji in Avstriji zatrite.

Internacionalna zveza ni še polnoma dovršena. Na londonskem kongresu se je razpravljalo o tem, kako bi jo bilo mogoče izpopolniti. Tu prihajo v poštov še nekatere organizacije, ki se niso priključile in organizacije rdeče strokovne internacionale. S tem združenjem bi bile vse strokovne sile združene za skupni nastop v mednarodni strokovni zvezzi.

V 35 letih se je internacionalna strokovna organizacija, ki je štela izpočetka komaj dva milijona članov, razvila v res mednarodno armado, ki šteje skoraj 15 milijonov sobojevnikov po posameznih deželah. Razvoj je ustvaril iz nje mogočen faktor in uspešno orodje delavcev v boju za mednarodno socialno zakonodajo. — Želja nas vseh je, da bodi naša internacionala v vseh petih delih sveta uspešno orožje za zmago delavcev.

Potovanje v Španijo

Predsednik socialistične delavske internacionale s. Louis de Bouchere je v imenu internacionale s Petrom Nemičem obiskal bojujoče se delavce v Španiji.

Vračam se pravkar s kratkega potovanja v Španiji. Hotel sem v čim krajšem času, ki je danes izredno dragocen, zbrati poizvedb in vlošov.

Toda že iz dosedanjih mojih poizvedb morem ugotoviti dvoje:

Prvič, da sta španska vlada in špansko ljudstvo vsekakor v položaju, da upor premagata, če se obema strankama prepusti, da stvar poravnata med seboj.

Ni droma, da je pripravljena vojaška veleizdaja imela strašne posledice. Število častnikov, ki so javno prelomili prisego zvestobe ali se vedli nezanesljivo, je 75 do 80 odstotkov. Veliki del vojske so potegnili s seboj. Polastili so se utrjenih mest, velikih zalog orožja in vojaških preskrbnih potrebsčin. Legalna vlada je bila naenkrat oropana skoraj vseh akcijskih sredstev in izdajalcu so utegnili upati, da bodo pahnili državo v anarhijo.

Toda odgovor ljudstva je bil veličasten. Od prvega dne so se ljudske milice brez vojaške izvežbanosti in skoraj brez orožja pokazale s svojo zmagovito hrabrosti.

Nihče sicer ni dvomil o hrabrosti španskih proletarjev. O čemer bi lahko dvomili, je prej talent za organizacijo. Tudi tu se očitno izvršili: v malo dneh je republika zbrala znatne borbene sile, postavila kadre, preskrbelu municijo in prehrano, organizirala izdelovanje orožja. Obenem je vstopila notranji red: povsod se je zopet pričelo z delom, mesta so zopet mirna, politična nasprotna so pozabljenia ali odgodena.

Ne da bi se obotavljaj, lahko že danes ugotovljam, da je vladova vojaško, finančno, politično in moralno v premoči.

Republikanska Španija je dovolj močna, da se same brez kakih pomoči bori proti fašizmu; ni ji pa mogoče zadostno se upreti skupnemu napadu vseh fašističnih sil Evrope. Njih koalicija je danes dejstvo ter si je treba biti glede posledice teh dejstev na jasnen.

General Franco ima vojsko v Afriki, tvojijo jo tujška legija in marokanski najemniki. Skoša jo spraviti v Evropo, če se mu bo to posrečilo, se ima zahvaliti pomorskim in zračnim pomočkom Italije in Nemčije, ki sta jih poslali v območje gibraltarske ožine. Že sedaj so Italijanska letala, katerih nekatera so bila že dne 28. julija v seznamu italijanske zračne flote, sodelovala pri upornikih. Pri Francu se je ugotovilo vsaj tri trimotorna nemška letala; na enem je bila številka le slabo prekrivana. Križarka »Deutschland« podpira upornike za sedaj s svojo navzročnostjo. Štiri nemške ladje potujejo v Barcelono, da bodo tam »demonstrirale«, iz česar pa lahko vsak hči nastane »kazenska ekspedicija. Skoraj opravičeno sumimo, da napolje ladja iz Hamburga, ki bo njejala tudi 28 letal, za Španijo — seveda v Maroko.

Če bo torej Franco sorič te mogočne podpore imel dalje časa odprtjo pot po morju, bo postal položaj španske vlade bistveno težji. Tudi potem se bodo, kakor sem prečitan, prodriajočemu nasprotniku trdno upi-

rati, toda proti vojaški premoči, ki bi utegnila postati polagoma prehuda, preti delavcem vendarle očitna nevarnost, da bi bili končno premagani.

Toda s tem bi bile premagane zahodne demokracije. Zakaj, če španska vojna zavzame te oblike, nastane neizogibno splošna vojna. Zakaj nihče ne bo tako neumen, da bi veroval, da bo Franco pomoč, ki mu jo nudita obe fašistični vladi, prej zastonj. Zmagati more le, če postane nujna vazal (podložnik). Njegova vlada bi zasidrala Hitlerje in Mussolinija v Maroku, ob morski ožini. Dobila bi s tem gospodarstvo nad vsem zahodnim Sredozemskim morjem, bi odrezala evropsko Francijo od francoske Afrike ter prerezala zvezo Anglije in Indijo.

In to bi pomenilo, da morata Francija in Anglia končno pričeti z vojno, ker nista mogli pravočasno storiti svoje dolžnosti: dolžnosti, da rešita mir!

Vem, kako tehtno je to, kar moram sedaj povedati in povem le zaradi tega, ker mi to nalaga grenka dolžnost vesti.

Absolutno sem prepričan, da se nahajamo na odločilni točki za rešitev miru, demokracije in socializma — te trojice, ki je v svojem mišljenju nisem nikdar mogel ločiti in so tudi resnično nelodljive.

Ravnjanje fašističnih držav ni nič drugačje kakor resničen napad.

V Evropi se to utegne zgoditi. Ob enakem pomanjkanju poguma se lahko dopusti zrušitev španske republike, kakor se je to zgodilo v slučaju Abesinije. Ali ne govore celo o »nevtralnosti« med špansko vlado in velzelezdajniških častnikov — beseda, ki kruto žali vse naše človečanske čete!

Evropa to dopušča! »Da reši mir«, pravijo — kakšna nepoimljiva zaslepjenost!

Ali nihče ne vidi, da se s pristankom, z vedenim umikanjem, kazanjem slabosti za slabostjo, kapitulacija za kapitulacijo, prepušča fašizmu inicijativno in politično vodstvo v Evropi? Ali nihče ne opaža, da je njega prednost vsak dan večja, da se bo stopnjevala do neizmernosti in da se ne bo ustavil, marveč nas bo pahlil v vojno — toliko bolj kotovo, kolikor manj poguma bomo imeli!

Recimo, če bomo imeli enako »previdnost«, ko bo nemški fašizem ponovil igro, organiziral v sudske-nemških pokrajinalih upor in zahteval od nas »nevtralnost« med uporniki in čehoslovaško vlado. Ali bomo s tem oridobili mir?

Niti za to ceno ne, ker bo izzivanje sledilo le novo izzivanje. Ta nam pa prineso obenem državljanško vojno. Kajti zakaj bi pri nas doma ne smeli vojaštvu, bankirji, fašisti storiti isto, kar se je drugod tako dobro posrečilo? Zakaj ne bi smeli s pomočjo tujih bajonetov uničiti demokracijo tudi pri nas?

Potem šele bi se branili? In kdo ne razume, da bi bilo potem prepozno?

Sedaj je treba rešiti mir s tem, da se resi špansko republiko. Če bomo dovrstili zaradi pomanjkanja poguma, da jo fašizem zadavi, potem bo vojna, majstraščna vojna ob najbolj neugodnih razmerah skoraj neizogibna.

Sedaj ali nikoli! Morda ima Evropa le še nekoliko dni časa, da se odloči.

Po Louis de Brouckeru.

Cestni železničarji so izvojevali osemurnik

Pred leti smo večkrat čuli o mezdih gibanjih ljubljanskih tramvajev, ki so se poslužili tudi stavke, da so si izvojevali boljši položaj. Zadnja leta pa smo dobivali iz vrst cestnih železničarjev le poročila, kako se jim odvzemajo razne pravice ter reducira njih itak borne prejemke. Dolgo časa

so cestni železničarji prenašali udarce, ki jih je družba utemeljevala z velikimi deficiti, dokler ni končno bil tudi pri cestni železnični lok prenapet in je počil.

Skozi 16 let je veljal na cestni železnični v Ljubljani 8urnik. Sedanja uprava družbe pa je hotela z novo

službeno pragmatiko ta osemurnik ukiniti in podaljšati delovni čas do 10 ur brez vsake odškodnine. Cestne železničarje, ki so morali pred nekaj leti prispevati za sanacijo družbe 5 do 15 odstotkov svojih plač ter še marsikatero drugo ugodnost, je ta zahteva družbe zelo razburila. Izvršili so intervencije tako potom zaupnikov, organizacije kakor tudi potom Delavske zbornice, vendar vse brez uspeha. Dosegli so, da je banska uprava razpisala razpravo glede osemurnika, vendar se družba tudi temu pozivu ni odzvala, marveč je vztrajala na zahtevi, da mora osebje vršiti brezplačno čezurno delo.

V petek, dne 4. septembra se je osebje ob 10. uri zvečer korporativno udeležilo zborovanja v dvorani Delavske zbornice, kjer je soglasno sklenilo, da bo stavko z izvojevan-

je osemurnika, ki ga itak zakon predvideva.

Tako po shodu so se napotili v remijo in v soboto, dne 5. septembra tramvaj ni vozil. Vse občinstvo je bilo na strani cestnih železničarjev ter je obsojalo trmoglavost družbe.

Po 24 urah stavke, ki je potekla v skrajnem redu in disciplini, se je podjetje udalo ter podpisalo protokol, s katerim priznava:

1. da se dan stavke plača;
2. da radi stave ne bo nikdo preganjan;
3. da se prizna čisti osemurni delavnik, doslej izvršene nadure takoj plačajo in določbe pragmatike, ki predvideva možnost podaljšanja dela, razveljavijo.

Cestnim železničarjem pa k njihovemu uspehu, ki so ga dosegli z vzorno discipliniranim nastopom, iskreno čestitamo.

Dopisi

Iz proge Trbovlje—Hrastnik.

Težko piše danes železničar o razmerah, v katerih živi. Kljub temu le poskusimo povedati naše mišljenje in razpoloženje zlasti sedaj v času, ko groze redukcije. Ne mislimo koga žaliti, povedati hočemo le resnico. Ni še dolgo, kar je bil kongres narodnih železničarjev, ki se je enako vršil kljub težkemu položaju delavstva. Nam je znano, da se za taka zborovanja pripravi mnogo lepega gradiva, da se posamezni gospodje povabilo, kako se bore za naše pravice, posebno še za progovne delavce. Večino kopico dobrot so nam gospodje obljudili, ostalo pa je le pri obljudbah. Dobrote so najbrže samo za

V listih so poročali na dolgo in široko o kongresu narodnih železni-

čarjev ter je baje neki delegat celo poročal, da so storjene krivice iz leta 1935 deloma že popravljene. Čudna se nam zdi ta izjava, ker mi progovni delavci vemo le to, da se naš položaj ni zboljšal, da nismo dobili povrnjenega načesar, kar se nam je vzelo od leta 1927 dalje.

Če bi bilo vodstvo nacionalnih železničarjev na pravem mestu in ne bi imelo borbe samo na jeziku, potem bi moral izveneti kongres v odločno obsodbo vseh onih, ki so redukcije pri delavstvu zakrivili ter pahnili njih družine v bedo. Izzveneti bi moral v odločno zahtevo po takojšnjem zboljšanju položaja, odnosno v izvajanje konsekvens. O vsem tem pa na kongresu ni bilo govora ter je za to upravičen moj apel na vse one delavce, ki še zaslepljeni sledijo zvezarskim frazam, da končno obrnejo hrbet onim, ki samo govorijo o borbi za zboljšanje položaja delavstva, v resnici pa se boste le za lasten boljši položaj.

Boji v Španiji

San Sebastian izpraznjen

Vladne čete so mesto San Sebastian izpraznile. Trdnjava je na severnem bojišču, kamor vlada ne more pošiljati pomoči in za razvoj vojne ni posebnega pomena. Uporniki groze, da si bodo osvojili te dni še Bilbao, ki je še v vladnih rokah.

Bitka pri Talaveri

Pri Talaveri zapadno od Toledo se vrši te dni težja bitka.

Zdi se, da bi utegnila odločitev pasti na tem delu bojišča, zato pričakujejo razvoja dogodkov z napetostjo.

Na fronti pri Talaveri je vlada poslala svoje najboljše čete; tja je odšlo zadnje dne tudi 8000 moderno oboroženih Kataloncev.

Dosedanji napadi upornikov so bili odbiti in vladine čete so same prešle v ofenzivo.

Prelom republikanske zvestobe po katoliških generalih in fevdalcih in strašne grozovitosti, ki se v tej vojni izredno množe, so zanetile med narodom gnjev in sovraštvo, ki prekipeva vse čete in se kristalizira v nepopustljivem boju za pravice, je dovedel po vsej Španiji do večjih in manjših borb.

Uspehi tu, uspehi tam. Vendar vse kaže, da se je ljudska fronta jaka okrepila ter da dosega znatnejše uspehe kakor izpočetka, ko je bila presenečena z nepričakovanim uporom generalov.

Odločitve seveda še ni. Tudi ni mogoče prerokovati razvoja. Normalno bi pa bilo, da zmaga vlada ljudske fronte.

Zmaga je odvisna od organizacije do zmage. Kjer bo ostala organizacija trdna do konca bojev in še potem, tam bo zmaga. To lahko preverjamo že danes, ker sta obe ideologiji sedaj tako ločeni in določeni, da zmaga le tista, ki ohrani disciplino med boji in tudi pozneje, ker bi zmagovalec, ki bi se pričel med seboj klati, moral postati žrtev demoralizacije, ki se bo pojavila tu-

di po državljanški vojni, kakor se pojavlja po vsaki vojni.

Simpatije v svetu naravnajo za vladno fronto in simpatije so navadno moralno pol zmage.

Cankarjeva družba

bo izdala letos v oktobru 4 knjige za članarino Din 20.—

Te 4 knjige bodo lepe in vsebinsko bogate in so:

1. Koledar Cankareve družbe za leto 1937. Koledar bo letos mnogo poljubnejše urejen, da bo vsaki družini polno zanimivega in zabavnega čitalnika.